

skyttelsen, men tværtimod en Forøgelse. Enhver af de Herrer vil se, at dersom der ikke til Raastoffernes Lettelse eller Frigivelse svarer og knyttes en mindst tilsvarende Lettelse i Beskyttelsesstatterne, vil denne Raastoffernes Frigivelse ikke være andet end en ny forøget Beskyttelse for Fabrikinteressens her i Landet, det er jo indlysende, og jeg frygter som sagt noget for, at den Vægt i dette Øjeblik kan med den Betydning blive lagt i det stærke Krav paa Raastoffernes Frigivelse, at hvis vi ville gennemføre noget i dette Øjeblik, vil Resultatet deraf let kunne blive ikke Udvikling, ikke Fremstrid i Retning af større Frihed, men tværtimod i Retning af større Beskyttelse, og at denne Raastoffers frigivelse, som det i og for sig er fuldstændig rigtigt at kræve, kun vil medføre, at den tilsvarende Indtægt gik fra Statskassen i Fabrikanternes Lomme. Dermed være det paa ingen Maade sagt — jeg gentager det for ikke at blive misforstaaet — at jeg ikke er til Ginds at fravige det Standpunkt under en almindelig Toldreform: Raastoffers Frigivelse, men Indskrænkning af Beskyttelse, som mindst svarer til Verdien af en saadan Lettelse. Vi maa erindre, at naar vi, der repræsenterer det store Flertal af Danmarks Befolkning og særlig altsaa Landbefolkningen, tale om Toldbogen, saa kunne vi ikke glemme, at Hovedformaalet dermed vil være en Indskrænkning i Beskyttelsen. Vi vide, at Landbruget som saadant ikke nyder nogen nævneværdig Beskyttelse. Jeg skal tilføje, at der i vide Kredse for Landbrugets Vedkommende heller ikke kræves nogen ny Beskyttelse eller forøget Beskyttelse af de enkelte Smaafatter, vi have; det er ikke det, hvis vi ikke kunne beskyttes, og det er selvfølgelig — jeg roser ikke Landbrugets Repræsentanter derfor, det er en fysisk Umulighed: Landbruget som saadant kan ikke beskyttes, det vilde være, som om Passagererne paa et Skib, naar det var for haardt lastet, vilde tage fat i Skibet og søge at løfte det op. Hvis et Skib føler sig for haardt lastet, er der kun en Vej at gaa, nemlig at kaste lidt af Byrden over Bord, det er Kravet, som lyder fra Landbrugets Side, at lette lidt af Dækslasten, for at Farten kan blive noget lempeligere, end det hidtil har været Tilfældet, da alle erkende, at Landbruget har baaret en saadan stor overvejende væsentlig Del af Samfundsbyrden. Naar vi forelægge dette Forslag for det høje Ting, for Rigsdagen, for Lovgivningsmagten i det hele, betyder det ikke — jeg gentager, hvad jeg tidligere har sagt — noget Udtryk for Uvilje til at gennem-

føre en samlet Toldreform, men naar vi gaa til et saadant Arbejde, betyder dette, som man kunde sige med et populært Udtryk: Helle os Sukkertolden! Den tage vi forud ud, og derfor give vi den Kompensation, som ligger i Olfatten, thi det er den Maade, hvorpaa vi kunne sikre os det Krav, som jeg tror, at alle Samfundsclasser ville erkende, at Landbruget har Lov til at stille, nemlig at de saa en direkte Lettelse i de Byrder, som Toldbogen ibrigt lægger paa dem, saa meget mere som man under den store Beskyttelsesbølge, som gaar igennem Landene — gaar igennem vort Land ogsaa — ikke kan være virkelig sikker paa at gennemføre Toldbogen saaledes, at den kommer til at svare til de Fordringer, som man i Retning af Beskyttelsesnedsættelse nærer i Befolkningen og ikke mindst i Vestre. Altsaa, hvad enten dette Forslag knyttes til en samlet Toldreform, eller det gaar særskilt igennem — og det sidste vil jeg næsten ansæ for det hensigtsmæssigste — vil jeg selv om det ogsaa gaar særskilt igennem, dog dertil søge, at det vil være at misforstaa Sagen fuldstændig, dersom man tænker sig, at dette Forslags Gennemførelse for sig skulde blive en Hindring, en Hæmsko for Toldreformen; det er langt fra Tilfældet. Jeg blev lidt urolig ved at høre paa de Forventninger, de Udtalelser, som fremkom med Hensyn til, hvorledes et saadant Lovforslags Skæbne vilde blive gennem de samlede Toldforhandlinger; at lodse det igennem disse Forhandlinger vilde blive en temmelig farlig Sag. Det staar for mig, som om man frygtede for, at der i Toldstoven gerne kunde staa en Snigmorder bag hvert et Træ, som søgte at tage Livet af dette Lovforslag, der saa uskyldig søgte at slippe igennem. Jeg gentager dette, at dersom vi søge at fremme dette lille Forslag, maa det ikke forstås saaledes, som om man derved paa nogen Maade vilde opgive eller vanskeliggøre en Toldlovsreform, og jeg skal sige, hvorfor jeg tror, at det er rigtigt, at de Herrer ikke have Ret til at sige, at hvis dette Lovforslag bliver gennemført, vil det sige en Udættelse af den samlede Toldreform i en uoverskuelig Fremtid. Jeg vil sige, at jeg tror, at man fremmer en Sag derved, at man gør sig klart, hvor man staar, at Stillingen bliver fuldstændig tydelig. Saa længe man omgaaes med Tanken om at benytte den Kompensation, som findes i Olfatten, til mere eller mindre at gennemføre en Række af Samfundsinteressers, hvis Betydning jeg langt fra undertender, saa længe man omgaaes med disse Tanker, handler man iblandt, saa kende vi ikke For-